

Pospíšil, Ivo

Slavistika jako základní i aplikovaný výzkum

Opera Slavica. 2010, vol. 20, iss. 1, pp. 32-33

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117115>

Access Date: 14. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ние», který nejen resumoval trvalý zájem o spisovatelův odkaz, ale i zákonité vývojové posuny k němu.

Zájem vyvolala i některá nikoliv „ryze“ literární vystoupení. Ilustrativně bych připomněl alespoň dvě. Například už zmíněný kulatý stůl «Чехов в школе», který byl tematicky sice prioritně opřen o tradiční literárně didaktické principy a o tvorbu učebnic a chrestomatii prezentujících Čechovovo dílo v současných ruských školách, ale vedle (příznám se – mnou očekávaných) spontánních nářků na úpadek literární výchovy a zájmů o čtení vůbec, tj. jevů dobře známých i v podmínkách české výuky literatury a výchovy ke čtenářství, implicitně přesvědčil o nutnosti nazírat umělecký odkaz spisovatele především v rovině jeho potenciálního dialogu s aktuálním dobovým kontextem a zabránit tomu, aby mechanicky akcentovaná „čitankovost“ («хрестоматийность») nezastínila ty skutečné sémantické a umělecké hodnoty, které právě Čechova trvale vyčleňují mezi největší představitele světové literatury. Velmi zajímavý a vpravdě osvěžující byl rozsáhlý exkurs proděkana Fakulty fundamentální medicíny MGU V. A. Loginova, zabývajícího se vztahem diagnostických schopností Čechova lékaře a Čechova spisovatele; podařilo se mu tak nejen nastínit zajímavý vztah mezi „zákonitou ženou“ medicinou a „milenkou“ literaturou Antona Pavloviče⁷, ale dokázat, že i ve své původní profesi lékaře nebyl A. P. Čechov podprůměrným odborníkem.

Na všech konferencích s oblibou nejlépe hodnotím možnosti diskuse, která zpravidla nechává v účastnících nejsilnější dojem⁸. Sluší se připomenout, že prostor pro výměnu názorů byl na moskevské konferenci skutečně výborný a potvrzoval jedinečnou schopnost Čechovova díla provokovat zájem, kolegiální názorové konfrontace i opakované návraty k jedné už vyřčenému v nových – neustále se měnících – společenských, historických, geografických i kulturních podmínkách či kontextech. I z tohoto hlediska je nutno moskevskou mezinárodní vědeckou konferenci ve znamení významného čechovovského jubilea pozitivně ocenit.

Oldřich Richterek

Slavistika jako základní i aplikovaný výzkum

Centrum filologicko-areálových studií uspořádalo v rámci OPVK Další vzdělávání pracovníků v oblasti filologicko-areálových studií ve dnech 18.-19. května 2010 v prostorách Moravského zemského muzea dvoudenní mezinárodní seminář **Bělehrad - Brno** pod názvem **Slavistika: nová témata, metody a problémy**. Semináře se zúčastnili badatelé ze tří zemí (ČR, Slovensko, Srbsko). Bylo proneseno 17 referátů a byla bohatá diskuse na aktuální témata. Prof. Bogoljub Stanković z Bělehradské univerzity hovořil o úloze ruštiny v jinoslovanském prostředí, historik z AV ČR působící i na FF MU doc. Radomír Vlček se zamýšlel nad historickou slavistikou a konstatoval nedostatek kritického zkoumání ruského fenoménu. Bělehradský slavista/polonista prof. Petar Bunjak pojednal o srovnávacím zkou-

⁷ Jde o známý aforistický výrok samotného spisovatele, kterým s oblibou charakterizoval vztah mezi jeho dvěma profesemi – medicinou a literaturou.

⁸ Právě diskuse nebývá totiž velmi často zachycována ve sbornících přednesených referátů, které si účastníci následovně studují u svého pracovního stolu.

mání slovanského verše na materiálu srbského desaterce, muzikolog, historik a hudební skladatel PhDr. Richard Mayer v referátu Reflexe ochrany ruského kulturního dědictví na stránkách časopisu Zprávy památkové péče, roč. 1937-2009 povšiml kontinuity této činnosti v Rusku a SSSR na pozadí měnících se politických a ideologických kontextů, brněnská bulharistka Mgr. Elena Krejčová, PhD., poukázala na úlohu překladatele tzv. malých jazyků v současné Evropě, zvláště v EU, kroatistka Mgr. Mirna Stehliková Durasek analyzovala tendence v překládání české beletrie do chorvatštiny, srbská slovakistka Stefana Paunović Rodić analyzovala současný stav srbské slovakistiky a motivaci ke studiu slovenštiny, brněnská ukrajinistka Mgr. Oxana Gazdošová prezentovala *Česko-ukrajinský právníký slovník* (autorky doc. Halyna Myronova a Mgr. Oxana Gazdošová), balkanista PhDr. Václav Štěpánek, PhD., rozebral rusko-srbské politické vztahy v 90. letech 20. století, Zuzana Vargová z UKF charakterizovala slavistická studia v Nitře, bělehradský bohemista doc. Jaromír Linda pojednal o areálovém dialogu na Katedře slavistiky Filologické fakulty v Bělehradě, brněnský rusista doc. Aleš Brandner hovořil o úloze církevněslovanského jazyka v ruském a východoslovanském prostoru, srbská bohemistka dr. Ivana Kočevski charakterizovala českou literaturu přeloženou do srbštiny, prof. Ivo Pospíšil ukázal na důležitost slavistického bádání v analýze geopolitických antagonismů, rusistka PhDr. Ivana Ryčlová, PhD., prezentovala ráz současného ruského dramatu, balkanista Mgr. Petr Stehlík ukázal na neblahý vliv nacionalismu v koncipování nové historiografie na Balkáně a historik a rusista Mgr. Josef Šaur prezentoval spojitosti historie a literární vědy.

Seminář se vyznačoval tím, že se často dotýkal aktuálních a někdy i delikátních témat, sporných míst v historii a současnosti a metodologickou otevřeností. Ukázalo se, že je tu řada bílých míst ve vztazích mezislovanských i jiných, řada hrozivých aktuálních napětí, která pramení v historii, v diachronních politických a kulturních strukturách i v koncipování nových státností. Na semináři se dařilo propojovat základní a aplikovaný výzkum, současně bylo v několika poukázáno na hrozby budoucnosti i na nezastupitelnou úlohu expertní areálové slavistiky pro současnou evropskou politiku, ale také pro hlubší, nezastírané a nereťušované poznání minulosti a současnosti politiky, kultury a literatury a na jazykové vzdělávání jako přirozený most mezi evropskými národy, jejichž vývoj byl zvrásněn neodvolatelnými historickými událostmi a mezníky. Seminář měl multi- a interdisciplinární charakter v přímé návaznosti na svůj název ve smyslu analýzy nových metod, témat a problémů moderního slavistického bádání.

Ivo Pospíšil

Doc. Irina Makarovna Poročkinová, CSc.
(K významnému životnímu jubileu petrohradské bohemistky)

Katedra slovanské filologie Fakulty filologie a umění Sankt-Peterburské univerzity oslavila 1. února 2010 životní jubileum bohemistky a slavistky doc. Iriny Poročkinové, CSc., ženy, která svou životní dráhu spojila s tímto pracovištěm. Na fakultě LGU absolvovala obor literárněvědná slavistika diplomovou práci *Pervyje perevody prozy Jana Nerudy na ruskij jazyk* (1949). Studium u akademika Jana Mukařovského na Univerzitě Karlově v Praze ukončila kandidátskou práci na téma *Tvorčestvo Marii Pujmanovoj* (1960).